

VLAAMSE REGERING

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE
DEFINITIEVE BESCHERMING ALS LANDSCHAP**

DE VLAAMSE MINISTER VAN LEEFMILIEU EN TEWERKSTELLING,

Gelet op het decreet van 16 april 1996 houdende bescherming van landschappen;

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7°;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 19 december 1997 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 24 september 1998,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt definitief beschermd overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 16 april 1996, zoals afgebakend op bijgaand plan:

Wegens zijn esthetische, historische, natuurwetenschappelijke en socio-culturele waarde:

- als landschap:

DE RIJKSWELDADIGHEIDSKOLONIE WORTEL, gelegen te

Hoogstraten (Wortel), Kolonie ;

bekend ten kadaster:

Hoogstraten, 5e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 101E, 102, 103A, 103B, 104DEEL, 105DEEL, 107ADEEL, 108, 109, 110A, 110B, 111, 113A, 114, 115, 116, 117, 119A, 122F, 122G, 124C, 124D, 124E, 126A, 127, 128, 129, 130A, 130B, 131, 132A, 132B, 133, 134, 135A, 135B, 136, 138A, 139, 140, 141A, 141B, 141C, 142, 143A, 143B, 143C, 144A, 146B, 147, 148, 149, 150, 152A, 153, 154, 155, 156, 158A, 159, 161A, 162, 163, 164, 165, 166,

./..

./..

167, 169A, 170, 172A, 172B, 173, 174, 176A, 177A, 178, 179A, 179B, 180, 182B, 183, 184, 185, 186, 188A, 189, 190, 191, 192, 194A, 195A, 195B, 197B, 197C, 198A, 198B, 199A, 199B, 199C, 199D, 199E, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 208A, 209, 211A, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219A, 219B, 220A, 220B, 221, 222A, 222B, 223, 224, 225A, 225B, 226, 227, 228, 229A, 229B, 230A, 230B, 231A, 231B, 232A, 232B, 233, 234A, 234B, 235A, 235B, 236, 237A, 237B, 238A, 238B, 239A, 239B, 240A, 240B, 241A, 241B, 242A, 244, 245, 246A, 248, 249A, 251, 252B, 254A, 255A, 257, 258B, 260, 261A, 262A, 264, 265, 266A, 267, 267/02, 268, 269, 271A, 272A, 274B, 275A, 275B, 276, 277A, 279A, 279B, 280, 281A, 281B, 282, 283A, 285A, 285B, 286, 287A, 287B, 288, 289, 290A, 292A, 292B, 293, 294A, 294B, 294C, 295, 296A, 297, 298, 299, 300, 301, 303, 304, 305A, 307, 308, 309, 310, 311, 313A, 314, 315, 316, 317, 318A, 320, 321, 322, 323, 324A, 327A, 327B, 327C, 327D, 327E, 328, 329, 330, 331A, 333, 334A, 336, 337, 338, 339A, 340, 342A, 343A, 344A, 345B, 347, 348, 349, 350, 351A, 352, 353, 354, 355, 357, 358A, 359, 361, 362A, 363, 364, 365A, 367, 368, 369, 370, 371, 372A, 374, 375, 376, 377A, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386A, 388, 389A, 391, 392, 393, 394, 395, 396A, 396B, 397A, 397B, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412B, 413A, 417H, 417L, 417M, 421B, 423A, 424, 426A, 427, 429A, 430, 432A, 433, 435A, 436, 437, 438, 439, 441A, 442, 444A, 445, 446, 447, 75, 76, 77A, 77B, 78A, 78B, 79A, 81, 83A, 84, 85A, 85B, 86, 87A, 87B, 89A, 90, 91A, 91B, 92, 93A, 93B, 95A, 97C, 97D, 98A, 98B, 98C, 99B, 99C;

Hoogstraten, 5e afdeling, sectie C, perceelnummer(s) 10, 102, 103, 104, 105, 107A, 108, 109, 11A, 11B, 110, 111, 113A, 114, 116, 117A, 118, 119, 12, 120, 122A, 123A, 123B, 124, 124/02, 125, 126, 127A, 128B, 13A, 130, 134A, 135C, 136A, 136B, 137A, 137B, 138A, 138B, 139, 140, 142, 142A, 143, 145A, 146, 147, 148, 149, 15, 150, 151A, 153, 154, 155, 156A, 158, 159A, 16, 161, 162A, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 17, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177A, 179, 18, 181, 182, 183, 184, 186A, 187, 188, 189, 19, 190, 191, 192, 194A, 195, 196, 197, 198, 199A, 20A, 20B, 200, 201B, 202, 203, 204B, 205, 205/02, 206, 207, 208, 208/02, 209A, 21, 211, 212, 213, 215A, 216, 217A, 217B, 218A, 218B, 219, 220, 220/02, 221/03, 221A, 222, 223, 225A, 226, 227, 228, 229, 23A, 231, 232, 233, 234, 235A, 236, 238A, 239, 24, 240, 241, 243A, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 25, 251A, 252, 254A, 255, 256, 257, 258, 259, 26, 260, 261, 262B, 262C, 263A, 263B, 263C, 263D, 264, 265, 266, 267A, 267B, 268, 269A, 269B, 27, 270, 271, 28A, 3, 30, 31, 32, 33A, 35, 355A, 358A, 36, 37, 38A, 391, 392, 393, 394, 396A, 397, 398, 399, 400, 402A, 403, 404, 405, 407A, 408, 409A, 409B, 41B, 410A, 412, 413A, 413B, 414A, 414B, 415, 417A, 418A, 418B, 419, 42A, 420, 421, 422A, 422B, 423, 425A, 426A, 426B, 427E, 427F, 427G, 427H, 43, 431M, 431N, 431P, 431R, 431S, 431T, 431V, 431W, 431X, 431Y, 432E, 432F, 432G, 432H, 433A, 435A, 436A, 436D, 436E, 437, 438A, 438B, 439A, 439B, 44, 440, 442A, 443, 444, 445, 446A, 447A, 448A, 449B, 450A, 451, 453A, 454, 455,

./..

./..

456, 457, 458, 459, 46A, 461A, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 47, 470, 471A, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 48DEEL, 480A, 482, 486B, 486D, 487B, 488, 489, 49DEEL, 490, 491, 492, 494A, 495, 497A, 498, 499, 5A, 50, 500, 501, 502, 503A, 505, 506, 507, 508A, 51, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 517A, 518, 519, 52, 520A, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528A, 529, 53ADEEL, 530, 531, 532A, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 542A, 543A, 548D, 55, 552A, 553A, 555B, 555C, 555D, 555E, 556B, 557A, 557B, 557C, 557D, 558A, 558B, 558C, 558D, 558E, 558F, 559G, 559H, 56A, 561H, 561K, 562D, 563E, 564B, 566B, 567C, 58A, 59A, 6, 60, 61A, 61B, 62A, 62B, 63B, 64C, 66B, 67B, 68, 69, 7, 70, 72A, 77D, 77H, 77K, 8A, 80A, 80C, 80E, 80F, 80G, 80H, 81, 82B, 83D, 83E, 83G, 83H, 88F, 96E, 96F, 96H, 96K, 96L, 96P, 96R, 97C, 98E, 98F, 98G, 98H.

Art. 2.

De historische waarde wordt als volgt omschreven:

Het is voor het Vlaams Gewest een uniek en intact voorbeeld van de opbouw en de inrichting van een gebied als "vrije" wel-dadigheidskolonie.

De socio-culturele waarde wordt als volgt omschreven:

De Rijkswelddadigheidskolonie is een concreet, nog intact voorbeeld van de uitvoering van een sociale wetgeving die zijn oorsprong vindt in de periode van de Koninklijke Nederlanden en die verder evolueerde van bij het ontstaan van België. De uitvoering van die wetgeving heeft zijn repercussies naar een specifieke landinrichting gehad die aan de grondslag liggen van het huidige landschapsbeeld. Dat het gebied zelfs een internationale waarde heeft, wordt onderstreept door het feit dat ook in Nederland voor de kolonie Veenhuizen de procedure voor een bescherming als gezicht is aangevat en dat een vereniging als Europa Nostra het voorgesteld landschap als een voor Europa belangrijk historisch domein erkend.

De natuurwetenschappelijke waarde wordt als volgt omschreven:

De aanwezige bossen, heiderelicten en vengebieden zijn biologisch waardevol tot zeer waardevol.

Door zijn uitgestrektheid, zijn grote rijkdom aan biotopen en door zijn relatieve rust heeft het gebied een grote faunistische waarde.

De aanwezigheid van een immens, intact drevenpatroon geeft het gebied een belangrijke dendrologische waarde.

./..

./..

De esthetische waarde wordt als volgt omschreven:

Dit kempisch landschap heeft door de aanwezigheid van een monumentaal drevenpatroon en door zijn uitgestrektheid, zijn gaafheid en zijn grote rijkdom aan biotopen en door zijn relatieve rust een zeer grote landschappelijke waarde. Door zijn typische inrichting in het kader van een weldadigheidskolonie vormt het een structureel geheel dat nog gaaf bewaard is gebleven.

De doelstellingen van het toekomstig beheer worden als volgt omschreven:

Het toekomstig beheer moet erop gericht zijn het domein als één structureel geheel te bewaren. Dit houdt in dat er een bestemming voor alle gebouwen, dus ook voor het landbouwbedrijf, en voor alle gronden moet gevonden worden.

Eén van de problemen voor het voortbestaan van het landschap van de kolonie is dat door het opdelen van het gebied ten gevolge van de geplande verkoop aan verschillende instanties er een versnippering ontstaat. Momenteel is er reeds een scheiding tussen het domein van de strafinrichting (het hoofdgebouw met 25 ha veiligheidszone, en 20 ha landbouwgrond in gebruik gegeven aan het Penitentiair Schoolcentrum van Hoogstraten) in beheer bij het Bestuur der Strafinrichtingen (Ministerie van Justitie) en het domein dat aangekocht is door de Vlaamse Landmaatschappij, met daarnaast nog een aantal privé-landbouwgronden. Er vinden besprekingen plaats over de overname van delen van het gebied door diensten van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Ook de gemeente heeft initiatieven genomen om eigenaar te worden van een deel van het gebouwenpatrimonium van de kolonie.

Een bescherming als landschap is een wettelijk instrumentarium dat de mogelijkheid biedt om een waardevol landschap als één geheel te beschermen, instand te houden en te beheren. Door de oprichting van een beheerscommissie wordt een continu overlegplatform gecreëerd en door het opstellen van een beheersplan heeft men de mogelijkheid om een doorlopend beheer uit te werken dat kadert in een globale visie met aandacht voor de belangrijke intrinsieke waarden van het gebied. Het door de Vlaamse Landmaatschappij op te stellen inrichtingsplan dient in belangrijke mate een aanzet te zijn voor dat beheersplan.

Het toekomstige beheer moet de intrinsieke waarden van het gebied behouden en verbeteren.

- Het karakteristiek karakter van het compartimentenlandschap dient bewaard te blijven.

./..

./..

- Het drevenpatroon dient behouden te worden en zoveel mogelijk hersteld; zijn toestand, zijn groeimogelijkheden en de zichtbaarheid in het landschap dienen verbeterd te worden.
- De beboste oppervlakte is minstens te behouden en verder te diversifiëren door een geleidelijke overgang naar loofbos.
- De landbouwgronden zijn zoveel mogelijk verder te gebruiken als veldkavels die als structureel geheel passen in het landschap van Wortelkolonie.
- Voor de bestaande gebouwen en hun omgeving dienen gepaste bestemmingen gevonden of behouden te worden, waardoor zij als karakteristiek en structureel geheel blijven passen in het landschap van Wortelkolonie. Dit geldt voor de woningen en de recreatieinfrastructuur, maar ook voor het voormalig landbouwbedrijf waar bij voorkeur een landbouwbedrijf uitgebouwd wordt waarin op een ecologisch verantwoorde wijze aan duurzame landbouw gedaan wordt. Ook de centrale gebouwen dienen bij voorkeur verder als penitentiële inrichting gebruikt en uitgebouwd te worden.
- De deelgebieden met een zeer hoge natuurwaarde dienen zo beheerd te worden dat die waarden die nu in sommige gevallen als een relictwaarde kunnen aangeduid worden, verbeteren en zo mogelijk hersteld worden. De grote waarde voor de avifauna moet hierin medebepalend zijn.

Het gebied is zeer geschikt om op een gepaste wijze ingericht te worden voor een passieve recreatie. Het is een ideaal wandel- en fietsgebied.

Het is ook aangewezen na te streven dat het geheel in al zijn aspecten zou kaderen in een educatieve, sociale en/of wetenschappelijke functie.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

- A. De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 3 juni 1997 houdende algemene beschermingsvoorschriften, advies- en toestemmingsprocedure, instelling van een register en vaststelling van een herkenningsteken voor beschermde landschappen (Belgisch Staatsblad 1 oktober 1997).

./..

./..

B. Specifieke beschermingsvoorschriften:

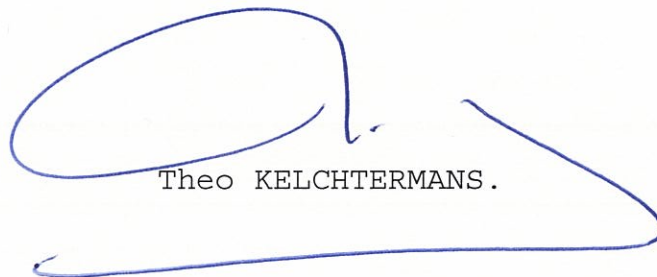
Behoudens toestemming vanwege de Vlaamse minister of zijn gemachtigde is verboden:

1. Elke activiteit of elke handeling die een wijziging van de waterhuishouding of van de waterpeilen voor gevolg kan hebben.
2. Het vernietigen van eieren, nesten of broedsels.
3. Het vissen.

Brussel,

29 JUNI 1999

Vlaamse minister van Leefmilieu en Tewerkstelling,

Theo KELCHTERMANS.